

Förbandsbesöksrapport

Totalförsvarets Skyddcentrum (Skydd C)

24 Oktober 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Pliktrådets besökare:

Kristoffer Loiborg Sjölund

Majken Hallbygård

Innehållsförteckning

Information om förbundet.....	3
Spontana intryck.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö och säkerhet.....	3
Fysisk belastning	3
Psyisk hälsa	4
Försvarshälsan	4
Attityder och jargong.....	4
Utrustning	4
Avbruten utbildning.....	4
Resor	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen	4
Hållbarhet	4
Medinflytande	5
Information och mönstring.....	5
Meningsfull fritid	5
Soldathem	5
Avslutning	5

Information om förbandet

Skydd C ligger precis intill det nedlagda I 20 ca 15 minuter promenad från Umeå centrum. Förbandet är självständigt och tillhandahar eget förråd, matsal samt andra funktioner. Vid Pliktrådets besök var det 58 värnpliktiga som genomförde sin grundutbildning vid Skydd C. Av dessa var hälften kvinnor och utbildningstiden varierade mellan 10 och 15 månader.

Övnings- och skjutfält ligger nära förbandet vilket gör möjligheterna till dagövningar goda.

Spontana intryck

Överlag är de värnpliktiga nöjda med utbildningen på Skydd C. Förbandet har ett högt fokus på utbildningsmiljö och meningsfull användning av utbildningstid. Pliktrådet ser mycket positivt på ledningens inställning till värnpliktsutbildningen samt de värnpliktigas förhållanden.

Pliktrådet uppmärksammade att det under sommaren varit mindre strukturerad utbildning i samband med vikarier i plutonslagen. Dessutom hade ett dåligt genomfört slutprov på närkampsutbildning skapat en mängd onödiga skador.

Organisation

Förbandet utbildar tre plutoner värnpliktiga. Två av dessa plutoner består av gruppbefäl samt soldater.

Utöver detta utbildas CBRN- befäl som genomför 15 månaders värnplikt. Dessa har i början på våren praktik vid andra förband där de främst fungerar som stöd till bataljonsledning.

Arbetsmiljö och säkerhet

Under Pliktrådets besök framkom det att ett slutprov på skyddsvaktsutbildningen skapat flertalet skador bland de värnpliktiga och ett överlag orsakat ett minskat förtroende för förbandet. De värnpliktiga hade blivit beordrade av en instruktör att de skulle slåss med full styrka utan vidare skyddsutrustning. Slagsmålen skulle fortlöpa i sex minuter med instruktionen att de enbart får godkänt om de gör sitt absolut yttersta för att vinna över sin motståndare. En sådan övning är fullkomligt oacceptabel för de värnpliktiga att genomföra. De värnpliktiga berättar om skador i form av hjärnskakningar, en axel som hoppade ur led, näsblod, revbensfraktur, illamående och en allmänt upprörd stämning. Under våra samtal med de värnpliktiga uppkommer dessa känslor på nytt vilket tyder på att övningen har satt spår längre än för bara den dagen. Pliktrådet ser allvarligt på situationen och ser att förbandet utreder vad som har försiggått och vad som kan vara de bakomliggande orsakerna till denna händelse.

De värnpliktiga uppmärksammade problem med matsalens förmåga att leverera specialkost. Detta resulterar i att de med behov av specialkost ibland blir helt utan mat. Problemet har lyfts till befälslaget och de värnpliktiga uppskattar de arbete som befälen har lagt ner på förbättringar. För att underlätta för både befälslaget och de värnpliktiga rekommenderar Pliktrådet att se över möjligheten till att starta ett s.k. matråd där de värnpliktiga kan diskutera direkt med matsalpersonalen.

Fysisk belastning

Förbandet använder sig av en belastningstrappa vilket överlag har fungerat väldigt bra. De värnpliktiga som var vid förbandet under sommaren berättar om en sämre fungerande belastningstrappa som sedan har löst sig i takt med att ordinarie plutonsledning har återvänt till

förbandet. Pliktrådet vill uppmärksamma hur viktigt det är att de som utbildar de värnpliktiga har en samlad bild av utbildnings- samt belastningstakt för att undvika onödiga skador och påfrestningar.

Psykisk hälsa

Den psykiska hälsan på förbandet upplevde Pliktrådet som bra. De värnpliktiga har tillgång till en värnpliktskonsulent som fungerar som samtalsstöd. Även soldathemsföreståndare, samt garnisonspastor bidrar till den goda psykiska hälsan.

Försvarshälsan

Försvarshälsan ligger inne i de värnpliktigas kasern vilket gör funktionen lättillgänglig för de värnpliktiga utan större påverka deras utbildningstid. Försvarshälsan har även drop-in tider vilket Pliktrådet ser väldigt positivt på. Försvarshälsan ser överlag positivt på de förhållandevis få skadorna bortsett från det tidigare uppmärksammade närkampsprovet där de i anslutning upplevde ett ökat skadeläge.

Attityder och jargong

Jargongen samt attityden på Skydd C uppfattades som god. Både mellan de värnpliktiga och deras befäl men även mellan de tre plutonerna.

Utrustning

Pliktrådet uppfattade att de värnpliktiga kvinnorna inte fick byta sina trosor mot kalsonger. Eftersom trosorna inte upplevs ändamålsenliga byter majoriteten av dagens värnpliktiga ut dessa mot kalsonger. På SkyddC tillåts inte detta. Pliktrådet uppmanar förbandet att tillse att de värnpliktiga får denna möjlighet alternativt kommer fram till en annan lösning. Förbandet beskriver att de ska se över möjligheterna för underklädesbyte.

De värnpliktiga har också problem med att skyddsglasögonen samt skyddsmaskens glasögoninsatser inte finns tillgängliga. Detta har resulterat i att värnpliktiga har behövt bära personliga glasögon under övningar.

Avbruten utbildning

Pliktrådet uppmärksammade inget anmärkningsvärt gällande avbrott på Skydd C.

Resor

Under Pliktrådets besök uppfattades väldigt få problem med de värnpliktigas hemresor.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Logementen var överlag fräscha och välsköta. Även tvagningsutrymmen var nyrenoverade och trevliga. På de värnpliktigas kasern fanns det flertalet olika faciliteter. Ett utrustat gym samt tvättmaskiner.

På kasernen finns även Umeå Soldathem som även fungerar som de värnpliktigas dagrum. Här finns möjligheter för de värnpliktiga att vistas samt återhämta.

Hållbarhet

Sopstationer finns och Pliktrådet uppfattade att det källsorteras bra.

Medinflytande

Pliktrådet uppmärksammade att de förtroendevaldas utbildningar varit väldigt korta. Detta resulterade i att de förtroendevalda inte har fått full förståelse för vad deras roll innebär. Tydligast var frånvaron av utbildning för skyddsassistenter. Pliktrådet ser att de förtroendes utbildning är viktig för ett fungerande medinflytande och inte är något som bör bortprioriteras. I det fall man inte är säker på vad utbildningar skall innefatta rekommenderar Pliktrådet att söka stöd hos andra förband som har väl fungerande förtroendevaldsutbildningar.

Pliktrådet ser dock väldigt positivt på förbandets inställning till de värnpliktigas synpunkter och den bra respons som förbandet ger till exempelvis plutonens timme. Detta synsätt skapar tillit till förbandet och befälen och bidrar till den goda utbildningsmiljön.

Information och mönstring

De värnpliktiga som genomför 10-månaders utbildning uttogs till CBRN-soldater eller gruppbefäl och fick sedan när de var på förbandet önska om de ville utbilda sig mot spaning eller sanering. Pliktrådet ser positivt på denna lösning men önskar att förbandet i ett tidigare skede hade informerat de värnpliktiga om detta val, för att skapa förståelse för deras uppgift.

Värnpliktiga som genomför 15 månaders utbildning blir uttagna till CBRN- befäl. Tyvärr är informationen om deras befattning på Plikt- och prövningsverket missvisande vilket har skapat förväntningar som inte har gått i uppfyllelse. Pliktrådet uppmanar förbandet att kommunicera med Plikt- och prövningsverket och uppdatera befattningsbeskrivningen som delges till de värnpliktiga.

Meningsfull fritid

I och med närheten till Umeå Centrum samt till faciliteter på de värnpliktigas kasern finns gott om möjligheter till en meningsfull fritid.

Soldathem

Soldathemmet är relativt sätt litet. I nuläget är de faciliteterna som soldathemmet erbjuder begränsade på grund av lokalernas storlek. Soldathemmet ser just nu över möjligheterna att få en större lokal utanför förbandets stängsel i syfte att möjliggöra fler satsningar och aktiviteter.

Umeå Soldathem delar just nu soldathemsföreståndare med soldathemmet i Arvidsjaur. Trots detta lägger soldathemmets föreståndare mycket arbete för att ge de värnpliktiga möjlighet till en meningsfull fritid vid Skydd C.

Avslutning

Pliktrådet vill avslutningsvis tacka för ett bra välkomnande av samtliga parter på förbandet. Förbandet vill utvecklas och bemöter Pliktrådets synpunkter på ett bra sätt. Pliktrådet ser fram emot ett fortsatt bra samarbete med Skydd C.

Tack för ett givande besök,

Kristoffer Loiborg Sjölund

070 – 848 61 29

Majken Hallbygård

070 – 848 59 79

PLIKRÅDET

Plikrådet 2022/2023

www.piktradet.se

info@pliktradet.se